

Immikkut atugaqarluni misilitsinneq misilitsittussaajunnaarnerlu

Atuarfimmi 10. klassimi inaarutaasumik misilitsinneq

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik
Septembari 2020

Imai

Ilitsersuummit siunertaq	2
Atuarfimmi inaarutaasumik misilitsinnerit.....	2
Misilitsinneq, immikkut akuersissuteqarneq misilitsittussaajunnaarnerlu	3
Atuarsimanermut uppernarsaat.....	3
Atuarfiup pisortaata aalajangiiffii	3
Piginnaanikillineq suua?	3
Ajornartorsiutit assingusut suuppat?	4
Immikkut atugaqarluni misilitsinnerit	4
MISI-p ilisimasallillu allat nalilersuineri	5
Uppernarsaasiineq paasissutissanillu nalunaarsuineq.....	6
Misilitsinnerup tungaanut atuartitsineq	6
Misilitsinnerup ilusaa killiliussallu	6
Pisassiissutit.....	7
Kisimiilluni misilitsinneq, misilitseqatigiinnerit kiisalu misilitsinneq A imaluunniit B	7
Naliliineq.....	7
Naqinnernik ilisarsisinnaannginnermut misiliut.....	7
Naqinnernik ilisarsisinnaannginneq (immikkoortoq aappalaartoq).....	7
'Usikker fonologisk kodning' (immikkoortoq sungaartoq)	7
Atuartut nunanit allaneersut kingusissukkut tikittut	8
Atuartut allamiusut oqaasillit	8
Atuartut kingusissukkut tikittut atuartullu immikkut ittuni klassiniittut/holdiniittut	8
Pinngitsoorani misilitsiffissami misilitsittussaajunnaarnerlu.....	8
Napparsimanermi atuartitaaneq.....	8
Aalajangiinissamut piffissaliussat misilitsinnermilu atortussanik pissarsiarineqarsinnaasunik inniminniineq.....	9
Atuarsimanermut uppernarsaat.....	9
Ilanngussaq 1 – Malittarisassat tunngaviusut	10
Ilanngussaq 2 – Allattariarsorluni misilitsinnerit	10
Ilanngussaq 3 – Oqaluttariarsorluni misilitsinnerit	15

Ilitersuummit siunertaq

Ilitersuutip siunertaraa immikkut atugaqarluni misilitsinnermi malittarisassat killiliussallu (sanioqqunneqarne-ri¹) nassuiassallugit, kiisalu atuarfiup pisortaanut atuartitsisunullu 10. klassimi atuartut timikkut aamma/isuma-liortaatsikkulluunniit piginnaanikillisut assigisaanilluunniit ajornartorsiutillit misilitsinnissaasa aqqissuunnissaa-nut periarfissat erseqqissarnissaat. Atuartup pineqartup piginnaanikinnini pillugu taarteqartinneqarnissaanut atuarfiup pisortaata eqqortumik aalangiinissaa ilitersuummi erseqqissarneqassaaq.

Ilitersuummi aamma siunertaavoq atuarfiup pisortaata atuarfimmi immikkut atugaqarluni misilitsinnermi, misi-litsissutissap imarisamigut qaffasissusaa allanngoqqunagu pilersaarusiornissaanut ingerlannissaanullu nalilersui-nerani ikorfartussallugu. Ilitersuutip ilassutaani 1 - 3-ni malittarisassat immikkullu ittumik aqqissuussisinnaa-nerit allaqqapput.

Ilitersuummilu matumani siunertaavoq, atuarfiup inaarutaasumik misilitsitsinerani peqataannginnissamut aku-ersinnermut malittarisassat nassuiarnissaat. Atuarfiup pisortaata atuarfimmi suleqataasut angerlarsimaffiullu isu-maqatigineragut misilitsittussaajunnaarneq aalajangigaraa.

Ilitersuut tamanut tunggavoq piginnaanikillissullu ataasiakkaat iliuuseqarfiginissaanut quppersakkatut atone-qarsinnaanani, soorlu misilitsinnermi atuartut naqinnernik ilisarsisinnaanngitsut sunik ikiuteqarsinnaanerinek paasiniaaffiunani.

Atuarfimmi inaarutaasumik misilitsinnerit

Atuarfimmi misilitsitsinnermi siunertaavoq, atuartup atuartitsissutini ataasiakkaani anguniakkanik piumasa-qaati-nillu qanoq angusaqartigisimaneranik uppersaasiineq.

10. klassimi atuartut tamarmik pinngitsooratik ukunani misilitsittussaapput:

- Januaarimi/februaarimi Projektogavimik saqqummiussineq
- Apriilimi/maajimi allattariarsorluni misilitsinnerit
 - o Piginnaasatigut misilitsinnerit
 - o Allattariarsornermi namminersuutiginniffiunerusut
- Maajimi/juunimi oqaluttariarsorluni misilitsinnerit

Tunggaviusumik atuartut tamarmik atuartitsissutini misilitsiffiusuni tamani misilitsissapput. Taakkua saniatigut atuartoq nammineq toqqaanermigut misilitsissinnaavoq.²

Misilitsittussaajunnaarnermut aalangiineq nalinginnaasumik atuartitsissutip immikkoortuini misilitsiffiusuni tamani peqataannginnissamut atuuttarpoq. Assersuutigalugu kalaallit oqaasiini piginnaasanik misilitsinneq ki-siat misilitsiffiginagu, piginnaasanik misilitsinneq allaaserinninnerlu kiisalu oqaluttariarsoq, atuarfimmuut aala-jangiunneqartillugu, tamarmik misilitsiffigineqassapput.

¹ Oqaatsimut nassuiaat: misilitsinnermut nalunaarummi malitassanik nalinginnaasunik, atuartunut amerlasuunut atuut-tunik, sanioqqutsineq

² Misilitsinnermut nalunaarummi §§ 6-9

Misilitsinneq, immikkut akuersissuteqarneq misilitsittussaajunnaarnerlu

Misilitsinnermut nalunaarneq	Immikkut atugaqarluni misilitsinneq	Misilitsittussaajunnaarnermik nalunaarneq
misilitsinnermut nalunaarummi § 11, imm. 1, naapertorlugu	misilitsinnermut nalunaarummi § 24, imm. 1 aamma 2, naapertorlugit	misilitsinnermut nalunaarummi § 11, imm. 2, naapertorlugu
Atuartup atuartitsissutit misilitsiffiusussat tamaasa misilitsiffigai, atuartitsissutit immikkoortui misilitsiffiusussat tamaasa ilanngullugit	Atuartoq immikkut atugaqarluni misilitsippoq (pisartut nalinginnaasut malinnagit, kolonni siulleq takuuk)*	Atuartup atuartitsissutini misilitsiffiusut tamaasa, atuartitsissutit immikkoortui ilanngullugit, misilitsiffiginngilai

* Atuartut uku piginnaanikillinerminnik akimmisaarfeqaralarlutik ilikkagassatut anguniagassat angusinnaavaat.³

Isikkut (takusaqarniarnermik, atuarnikkut), siutitigut (tusaaniarnikkut), oqqakkut (oqalunniarnikkut), assatigut (allanniarnikkut il.il.) aamma/imaluunniit ersinngitsutigut (isumaliortaatsikkut anniaatinik) piginnaanikillinerit, tamakkiisumik taarteqartinneqarsinnaanngitsut taamaattumillu atukkani nalinginnaasuni aporfissaqartitsisut.

Atuarsimanermut uppersaata

Atuarunnaartut tamarmik atuarfimmiit atuarsimanermut uppersaammik pisarput, taakkununga ilaapput atuartut atuartitsissummi misilitsiffiusumi ataatsimi arlaqartuniluunniit, imaluunniit atuartitsissutip immikkoortuini ataasiakkaani misilitsiffiusussani misilitsittussaajunnaartut (sanioqqutsineq takuuk), imaluunniit allamik patsiseqarlutik misilitsittussaangitsut. Misilitsittussaajunnaarnermut tunngaviusut koditut allanneqartarput.⁴

Atuarfiup pisortaata aalajangiiffii

- Sanioqqutsinerit piviusorsiorlumik uppersaaserneqassapput, sanioqqutsinerup qanoq ittuunissaanut annertussusissaanullu siunnersuummik ilallugu.
- Atuartitsissutini ataasiakkaani arlaqartuniluunniit misilitsittussaajunnaarnerup patsisaa ilisimasanit aalaveqartumik tunngavilersorneqassaaq.
- Immikkut akuersinerit (misilitsinnermut nalunaarut § 87) qinnuteqaatitut allanneqassapput.
- Ukiumut pilersarusiatut misilitsiffiusussat malinneqassapput.

Piginnaanikillineq suua?

Naalagaaffiit Peqatigiit Innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaanni pineqarput ”inuit ataavartumik timikkut, tarnikkut, silassorissutsikkut imaluunniit malugisaqarsinnaanikkut piginnaanikillisut, aporfiillu assigiinngitsut sunniivigeqatigiinnerisigut, allat assigalugit inuiaqatigiinni tamakkiisumik sunniuteqarluartumillu peqataanissaannut akornuserneqartut.”

Innarluutillit pillugit ilisimasallit allaaserisartagaanni piginnaanikillineq nassuiarneqarpoq inuup ajornakusoorutigitiligaa malugineqarsinnaasoq, soorlu isigiarsunneq. Innarluulli tassaavoq ajornartorsiut ajornartorsiulluunniit inuup piginnaanikillimasup avatangiisit piumasaqaataannik naapitsinerani pilersartut. Tassa innarluut pilersartut.

³ Atuarfimmi atuartitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni alloriarfiit siunertaat kiisalu atuartitsissutit siunertaat ilikkagassatullu anguniagassat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 16, 24. juuni 2003-meersoq kiisalu immikkut ittumik atuartitsineq pillugu nalunaarut innersuussutigineqarput.

⁴ Misilitsinnermut nalunaarummi kap. 11

sarpoq, piginnaanikillinerup akimmisaarfillu assigiinngitsut naapinneranni. Kalaallit Nunaanni taaguutit innarluut aamma piginnaanikillineq ersarissumik akuerisaasumillu nassuiaateqartinneqanngillat. Taamaattorli **Pe-rorsaanikkut tarnip pissusaatigut siunnersuiffik** (MISI) amerlanertigut atuarpig innarluuteqarnerata innarluuteqannginnerataluunniit aalajangiinneqarnissaanut ikiorsiisnaakajuttarpoq.

Danmarkimi Center for Ligebehandling af Handicappede ima nassuiaateqarpoq: "innarluummik – imaluunniit inummik innarluuteqartumik – oqassagaanni timikkut, isumaliortaatsikkut imaluunniit silaqassutsikkut piginnaanikillisisamasariaqarpoq, inuup pineqartup innuttaasut atugaannut assingusumik inuuneqassappat taarteqartitsisoqartariaqarneranik malitseqartussamik.

Piginnaanikillineq immini atuarpig misilitsitsinerani atuarpig immikkut atugaqarluni misilitsinnissaanut tunngaviusinnaanngilaq, atuarpig assigiimmik piginnaanikillisut misilitsinnermi atugassarititaasunik assigiinnik pineqarnissaat pisariaqanngilaq. Immikkut atugaqarluni misilitsinneq aatsaat pisinnaavoq atuarpig piginnaanikillippat tassungalu taartaasinnaasumik pisariaqartitsippat. Taamaattoqartillugu atuarpig misissussavaa piginnaanikillisumut misilitsinnissaq sutigut ajornartorsiortitsinersoq, tamannalu tunngavigalugu atuarpig misilitsinnermi atugassaanik neqeroorfigalugu.

Ajornartorsiutit assingusut suuppat?

Misilitsinnermut nalunaarummi erserpoq, atuarpig pisortaa atuarpig assingusunik ajornartorsiuteqartunut misilitsinnermi immikkut atugaqartitsinissamik neqerooruteqassasoq.⁵ Ajornartorsiutit assingusut tassaappat ajornartorsiutit piginnaanikillinerup sanilliunneqarsinnaasut atuarpig misilitsinnermilu misilitsinnermiluunniit ingerlanneqartumi taarteqartitsinissamik pisariaqartitsinnermik pilersitsisut. Tassaasinnaappat atuarpig tassanngaanartumik piffissamilu killilimmi ajoquserut, soorlu assammikkut talimikkulluunniit. Atuarpig pisortaata ilit-sersuutit matuma killigititaasa iluini atuarpig angajoqqaavilu isumasioereerlugit atuarpig taakkununga misilitsinnerit ingerlannissaat piareersarsinnaavaa ingerlallugulu.

Ajornartorsiutit assingusut, piginnaanikillinerup sanilliunneqarsinnaanngitsut, immikkut atugaqarluni misilitsinnissamut pissutissaqartitsinngillat. Matumani soorlu pineqarput atuarpig Undervisningsministereqarfiup naqinnernik ilisarsisnaanermut misiligutaa atorlugu misilitsikkamik 'usikker fonologisk kodning'-imik inerniliiffigineqartut.

Immikkut atugaqarluni misilitsinnerit

Atuarpig immikkut atugaqarluni misilitsitsittoqarnissaanut aaqquissuussinerata siunertaraa, atuarpig timimikkut isumaliortaatsimikkulluunniit piginnaanikillisisamasut misilitsinnermi atuarpig allat assigalugit atugaqarnissaat. Uani piginnaanikillisoq atuarpig allatut misilitsinnermi atugaqassaguni taartaasinnaasunik pisariaqartitsinera pineqarpoq.

Immikkut pilersaarusernermi makkua taaneqarsinnaappat:

- Misilitsinnerup ilusaa killigititaalu
- Ikiutinik atugaqarneq
- Immikkut piffissaliineq
- Misilitsissutit allanngortinneqarnera.

Atuarpig immikkut atugaqarluni misilitsitsinissaata pilersaaruserneranut ingerlannissaanullu neqerooruteqarnermi piomasagaataavoq, misilitsinnerup ilikkagassatigut qaffasissusaanik allanngortitsinnginnissaq. Immikkut

⁵ Misilitsinnermut nalunaarut, § 24

atugaqarluni misilitsitsinermi piumasagaatit misilitsinnerullu siunertaanik qaffasissusaanilluunniit allanngortitsisoqassanngilaq, atuartullu piginnaanikillinertik sinnerlugu pitsaanagerusumik atugassaqartinneqassanngillat. Tassa misilitsinnermi immikkut atugaqartitsinerup atuartup misilitsiffigisaa allanngortissanngilaa.

Immikkut atugaqarluni misilitsinnissamut qinnuteqarneq inaarutaasumillu atuartut nalilerneqarnissaannik nalunaaruteqarnerit ataatsikkut pissapput. Misilitsinnermi immikkut atugassarititaasut tassaasinnaapput atuartup matematikkimi suliasat atuagassartaannik atuffanneqarnissamik pisariaqartitsinera, isiginiarnerminik ajornartorsiuteqartup pc-mik angisuunik naqinnilimmik qaammarinnerusumillu pisariaqartitsinera. Misilitsinneq inip misilitsiffiusup avataani ingerlanneqassappat ikiuutit neqeroorutigineqartut saniatigut misilitsinneq eqqortumik ingerlanneqassammat nakkutilliisoqassaaq.

Atuartoq immikkut atugaqarluni misilitsinnissaata naliliiffigerani pingaarutilittut isiginiagassaavoq atuartup ikiuutit immikkut ittut atuarnermini sungiusimariissagai, taamallu misilitsinnermini, atuaqqinnermini ilinniaqqinnerminilu atorsinnaallugit.

Atuarfiup pisortaata pædagogisk psykologiskimik naliliinerit tunngavigalugit, atuartumik angajoqqaavinillu isumasiuereerluni atuartoq immikkut atugaqarluni misilitsissanersoq aalajangissavaa. Atuartoq kisiat aallaavigalugu naliliinikkut aalajangiisoqassaaq. Atuartup angajoqqaami isumasiornerigut immikkut atugaqarluni misilitsikkusunnerluni aalajangissavaa. Atuarfiup atuartoq immikkut atugaqarluni misilitsikkusunngitsoq taamak inassinnaanngilaa.

Atuartup ajorutaata suussusiligaanissaa piumasagaataanngilaq, timikkulli isumaliortaatsikkullu piginnaanikillisi-massaaq assigisaanilluunniit ajornartorsiuteqarluni, taannalu allakkatigut nassuiaateqarfigineqassaaq uppernarsaaserneqarluniluunniit.

Ilinniakkatigut ajornartorsiutit, timikkut isumaliortaatsikkullu piginnaanikillinermik taakkualuunniit assigisaannik ajornartorsiuteqarnermik patsiseqanngitsut, immikkut atugaqarluni misilitsinnissamut tunngaviusinnaanngillat. Atuartut atuariatunngitsoortaneri atuartitsissutiniluunniit appassissumik angusaqarnerneri patsisigalugit atuarfiup pisortaata immikkut atugaqartilugit misilitsinnissaannik neqeroorfigissanngilai.

MISI-p ilisimasallillu allat nalilersuineri

Ukiumi atuarfiusumi atuartup misilitseqqaarfigisassaani sapinngisamik piaartumik MISI-p nalilersuineri piniartariaqarpoq. Nalilersuineri atuartup piginnaasaqarfii, atuartitsissutinilu inaarutaasumik misilitsiffigisassaani ikiuutit atortagai ilanngullugit allaaserineqassapput.

Naliliinermissinnaapput atuagarsornikkut misiliutit, taakku atuartup misilitsinnermini immikkut pilersaarusiunneqarnissaminik pisariaqartitsineranut uppernarsaataasinnaapput. MISI nalilersuinermini immikkut ilisimasalinnik suleqateqarsinnaavoq, soorlu atuartoq tappiitsuuppat isiginiarneq pillugu siunnersorti ikiortigineqarsinnaavoq. Atuartut immikkut ittumik atuarfinniittut annertuumillu innarluutillit atuarfiiniittut pineqartilugit, atuarfiup pisortaa atuarfimi immikkut atugaqarluni misilitsinnerit pilersaarusiorderanni ingerlanneranilu atuarfinni taakkunani immikkut ilisimasalinnik siunnersorteqarsinnaavoq.

Efterskolit ilinnialersussap aallartinnissaminut akuerineqarneraniilli MISI atuartup kommunimi angerlarsimaffianiittoq iluaqutaasumik suleqatigilereersinnaavaat, taamaaliornikkut atuarfik ukiup atuarfiusup aallartinnerani illu ilinnialersup piginnaaneqarfiisa allasimaffiannik pigisaqaleriissaaq, atuartitsissutinilu atuartup inaarutaasumik misilitsiffigisassaani ikiuutit atorsinnaajumaagassai ilisimalereerlugit.

Atuarfiup pisortaata MISI-p naliliinera pisariaqartingikkuniuk pinngitsoorsinnaavaa, angajoqqaallu tamatumunnga isumaqataappata. Taamaattoqarsinnaavoq, assersuutigalugu atuartup piginnaanikillissutaa siusinnerusukkut allaaserilluagaappat. Angajoqqaat sukkulluunniit MISI-p ilanngunneqarnissaa piumasarisinnaavaat.

Uppernarsaasiineq paasissutissanillu nalunaarsuineq

Atuarfiup pisortaata atuartut immikkut atugaqartitaallutik misilitsittut pillugit paasissutissat nalunaarsukkat aturfimmi atuartup mappianiinnissat⁶ qulakkiissavaa. Paasissutissat nalunaarsukkat pilersarusiornerup immikkut ittu patsisigisaanik, atuartitsissutinilu sorlderni immikkut atugaqarluni misilitsittoqassanerani ima qarput.

Misilitsinnerup tungaanut atuartitsineq

Atuartup klassilæriata/atuartitsissummi ilinniartitsisuata misilitsinnissaq sioqqulluarlugu - amerlanertigut 8. klassimiilerneraniilli - atuartoq taassumalu angajoqqaavi, misilitsinnissaq qanoq ingerlanneqarumaassanersoq pillugu oqaloqatigereertariaqarpai. Taamaaliornikkut atuartup atuatiminut nallersuussinnaanissaanut ikiuutit misilitsinnermi atorneqarsinnaasut misilinnissat piffissaqarluarfigineqassaaq.

Amerlanertigut atuartup atuartitsissummi ilinniartitsisuisa atuarnepup ingerlaleranepi piginnaanikillissimasoq siusissukkut paasereertarpaat. Naatsorsuutigineqarpoq, atuartitsissummi ilinniartitsisoq piginnaasakitsuunermik pasitsaassaqarnerup eqqortuusinnaanera taamaattuunnginneraluunniit pillugu misissuilissasoq. Atuartitsineq ima aqqissuunneqassaaq, atuartoq atuartitsinnermi sapinngisamik annerpaamik pissarsinnaasunngorlugu. Ilaatigut piginnaanikillinnermut IT-mi atortut taartigitissallugit periarfissaapput.

Pingaartuuvoq atuartitsissutini tamani ilinniartitsisut atuartup ajornartorsiutaanik ilisimatinneqarnissaat, atuartoq taamaalilluni pisuni ikiorserneqarfigisinnaasamini ikiuteqarsinnaammat/ taakkuninnga atuilluni sulisinnaasammat.

Pingaartuuvoq atuartup – aturfimmi inaarutaasumik misilitsinissap tungaanut – ima atuartinneqarnissaa, aturtitsissummi misilitsissinnaanngorluni ikiuutillu misilitsinnermi atorsinnaasani ilisimalereerlugit. Atuartup ulluinnarni atuartitsinnermi atuinermigut IT-mik ikiuutit qanoq atorsinnaanerinik ilisimasaqarlualeriissaaq misilittagaqarlualereerlunilu.

Misilitsinnerup ilusaa killiliussallu

Immikkut atugaqarluni misilitsinnerup pilersarusiorneranut ingerlanneranullu piumasaqaataavoq, misilitsinnerup siunertaa sapernassusaalu allannngortinneqassanngitsut. Oqaluttariarsornermi misilitsissutip ilaa atorneqassanngippat, sapinngisamik allamik anguniakkamik sapernassutsimillu allannngortitsinngitsumik taarserneqassaaq. Soorlu atuartup tappiitsup oqaluttariarsornermi misilitsissutaa assiuppat taanna atorneqanngitsoorsinnaavoq. Asseq oqaatsinik allatanilluunniit oqaatigineqarsinnaanngippat nipimik immiussamik taarserneqarsinnaavoq, soorlu radiukkut podcastimilluunniit tusarnaagassiamik.

Ilitsersuutip ilassutaani 3-mi aturfimmi misilitsinnerni sanioqqutsinerit nalinginnaanerpaat atorneqartartut allattugaapput. Atuartut ilaat sanioqqutsinerinik arlaqartunik pisariaqartitsisinnaapput, soorlu misilitsinnerup siuitsorneranik unillatsiarnernillu amerlanerusunik. Atuartut naliliiffiginerigut sanioqqutsinerit ataasiakkaat pisariaqartinneqartut aalajangiiffineqartassapput. Atuarfiup pisortaata malittarisassat atuuttut, ilitsersuummi

⁶ Aturfik pillugu inatsimmi § 20

misilitsinnerlu pillugu nalunaarummi allaaserineqartut aallaavigalugit suliami ataatsimi inullu pineqartoq pillugu eqqortumik aalajangiisoqarnissaa akisussaaffigaa.

Pisassiissutit

Atuartunut immikkut atugaqartitaallutik misilitsittussanut pisassiissutit klassimi atuartut allat pisassiissutaat asigissavaat – ataasiakkaatulli pisassiissusiornissaq periarfissaassaaq. Atuarfik pillugu inatsimmi misilitsinnerluunniit pillugu nalunaarummi misilitsinnerni ataasiakkaani pisassiissutit annikinnerunissaat aalajangersagaangilaq. Atuartitsissummi ilinniartitsisoq, atuartoq klassimi atuaqatiminit allaanerumsumik atuartinneqarpat, taasumunnga pisassiissutinik aamma/imaluunniit atuartitaaneraniq allaaserinnittussaavoq.

Kisimiilluni misilitsinneq, misilitseqatigiinnerit kiisalu misilitsinneq A imaluunniit B

Atuarfiup pisortaata immikkut ittumik misilitsitsinnermut ilaatillugu klassip misilitseriaatsimik toqqaanera, atuartup kisimiilluni allanilluunniit misilitseqateqarniarluni toqqaanera eqqumaffigissavaa. Atuartup eqqarsaatigisariaqarnera tunngavigalugu immikkut ittumik misilitsinnissaq atuartorpiamut pilersaarusioneqassaaq.

Naliliineq

Misilitsinnermi naliliissutissatut tunngavigineqartut malillugit atuartoq nalilerneqassaaq. Censorip naliliinnermini atuartup piginnaanikillinera immikkut isiginiassanngilaq.

Allattariarsorluni misilitsinnerni censori atuartup immikkut atugaqarluni misilitsinneraniq ilisimatinneqassanngilaq.

Oqaluttariarsorluni suliaqarlunilu misilitsinnerni atuartup immikkut atugaqarluni misilitsinnissaa censorimut misilitsinneq sioqqulluarlugu ilisimatitsissutigineqarnissaa inassutigineqarpoq, censori immikkut atugaqarluni misilitsinnermi malittarisassanik paasiniaasinnaaniassammat. Taamatuttaaq inassutigineqarpoq, atuartitsissummi ilinniartitsisup censorillu misilitsinnerup ingerlanera, atuartullu piginnaanikitsuunerata naliliinnermut suniuteqarsinnaanera pinngitsoorniarlugu oqaloqatigiissutigeriissagaat.

Naqinnernik ilisarsisinnaannginnermut misiliut (ordblindetest)

Atuartut arlaqartut qallunaat misilitsissutaannik misilitsissimasut Kalaallit Nunaannut tikittarput, atuarfiillu arlaqartut atuartuutiminnut qallunaatut oqaasilinnut qallunaat misilitsissutaat atortarpaat. Ullumikkut atuartunut kalaallisuinnaq oqaasilinnut naqinnernut ilisarsisinnaannginnermut misiliummik assingusumik peqanngilaq.

Naqinnernik ilisarsisinnaannginneq (immikkoortoq aappalaartoq)

Undervisningsministeriap nuna tamakkerlugu naqinnernik ilisarsisinnaannginnermut misiliutaa, tassungaluunniit assingusunik misiliutinit assigiissakkanit 'naqinnernik ilisarsisinnaanngitsutut' misilinneqarsimasut, tassaapput aappalaartumik immikkoorusikkat, naqinnernillu ilisarsisinnaannginnermik piginnaanikillisimasut.

'Usikker fonologisk kodning' (immikkoortoq sungaartoq)

Undervisningsministeriap naqinnernik ilisarsisinnaannginnermut misiliutaani atuartut misilinneqarnermikkut 'usikker fonologisk kodning'-imik taaneqartut (immikkortumi sungaartumiittut), taakku naqinnernik ilisarsisinnaannginnermik piginnaanikillisimangillat, tamannalu tunngavigalugu immikkut atugaqartitaallutik misilitsinnissaminnik neqeroorfigineqassanatik, atuartorli allamik piginnaanikilliguni, tassungaluunniit assingusumik ajornartorsiuteqaruni immikkut atugaqarluni misilitsissinnaavoq.

Atuartut nunanit allaneersut kingusissukkut tikittut

Atuartut allamiusut oqaasillit

Atuartut allamiusut oqaasillit tassaapput meeqqat kalaallisut aamma/imaluunniit qallunaatut ilitsoqqussaralugu oqaaseqanngitsut, aatsaallu inuiaqatigiinni akuulernermikkut, soorlu immaqa atuarfiup atuartitsineratigut, oqaatsinik taakkuninnga ilinnialersut.

Allamiut oqaasiinik oqaaseqarneq immikkut atugaqarluni misilitsinnissamut patsisaasinnaanngilaq. Atuartut nunami allamiusut oqaasillit atuartut allat immikkut atuagaqartitaallutik misilitsittut assigalugit malittarisassat malissavaat. Timikkut aamma/imaluunniit isumaliortaatsikkut piginnaanikillineq ajornartorsiutilluunniit taakkununga sanillunneqarsinnaasut matumani pineqarput. Atuartup pisariaqartitsinera naapertorlugu ordbogit atorineqassapput. Ordbogit taakku offlinemiitineqassapput.

Atuartut kingusissukkut tikittut atuartullu immikkut ittuni klassiniittut/holdiniittut

Atuartut kingusissukkut tikittutut oqaatigineqartut tassaapput atuartut 14-inik ukioqalereerlutik Kalaallit Nunaannut tikittut.

Taamaattoq atuartut ukiumi atuarfiusumi kingusissukkut Kalaallit Nunaannut tikittut (14-inik ukioqalereerlutik) atuartitsissummi ataatsimi arlaqartuniluunniit misilitsinninnissaminnut akuerineqarsinnaapput, ima naliliisoqarpat atuartoq kalaallit/qallunaat oqaasiinik amigartumik oqaaseqarmat misilitsinnissaa naapertuutinnitsoq. Immikkut atugaqarluni misilitsinnerit aamma matumani pineqarput. Atuartut ilikkagassatut anguniagassat naapertorlugit atuartitaanngitsut misilitsittussaajunnaarsitaasinnaapput.

Pinngitsoorani misilitsiffissami misilitsittussaajunnaarneq

Atuartoq annertuumik piginnaanikillismanini imaluunniit kalaallit/qallunaat oqaasiini amigartumik piginnaasqarnini patsisigalugu misilitsinnissamut naapertuutinnitsoqutut nalilerneqarsinnaavoq. Taamaattoqartillugu atuarfiup pisortaata atuartup pinngitsoorani misilitsiffissaani peqataannginnissaanut akuerissallugu aalajangissavaa. Misilitsittussaajunnaarneq pillugu aalangiisoqannginnerani atuartup immikkut atugaqarluni misilitsinnissaa isummerfigineqareersimassasoq piumasaqaataavoq. Misilitsittussaajunnaarneq angajoqqaat isumasioreerlugit pissaaq.

Misilitsinnermi misilitsiffiusussamiluunniit misilitsittussaajunnaarneq atuartunut ukununga atuussinnaavoq:

- Atuartut arlaqartunik piginnaasakiffeqarlutik oqalussinnaanngitsut
- Atuartut ilikkagaqarniarnermikkut annertuumik nalinginnaasunillu ajornartorsiuteqartut
- Atuartut 14-inik ukioqalereerlernermik kingorna Kalaallit Nunaannut tikittut, imalu annertutigisumik kalaallisut qallunaatulluunniit oqalussinnaannginnamik paasisinnaanatillu allaat misilitsinnissaa isumaqarunnaarluni (siuliani atuartutut allamiut oqaasiinik oqaaseqartutut kingusissukkullu tikittutut eqqartorneqartut).

Napparsimanermi atuartitaaneq

Napparsimasunik atuartitsineq pillugu malittarisassani, atuartup napparsimanini patsisigalugu atuartitsissummi misilitsittussaajunnaarsinneqarnissaanut aalajangersagaanngilaq. Sivisunerusumik atuartoqartinnagu atuarfiup pisortaata atuartup napparsimaneranut tulluarsakkamik atuartitsisoqarnissaa ingerlatilissavaa. Atuarfiup/atuartitsissummi ilinniartitsisup pisussaaffigaa atuartunut immikkut peqquteqarlutik tamakkiisumik atuarnermut ma-

linnaasinnaangitsunut pilersarusiorneq ingerlatsinissarlu.⁷ Tassaasinnaavoq timi atornagu peqataaneq, atu-
arneq, suliassanik naammassiniaaneq atuagarsornermilluunniit suliaqarneq. Angusat tunnga-vigalugit karak-
teeri atuartup ilinniakkamini angusaa aallaavigalugu tunniunneqassaaq. Atuartitsissummi ilinniartitsisup, atu-
artup peqataanera atuartitsinermilu ilikkagassatut anguniagassanik aalajangersagaasunik naammasisaqarnera
naliliffigissavai.

Atuartoq pinngitsoorani misilitsittussaajunnarsinneqarsinnaangilaq, naak atuartoq napparsimanini patsisiga-
lugu tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit atuartitsinermi peqataanngikkaluatoq.

Aalajangiinissamut piffissaliussat misilitsinnermilu atortussanik pissarsiari- neqarsinnaasunik inniminniineq

Atuarfiup pisortaa aalajangiissaaq, atuartoq immikkut atugaqarluni misilitsinnermik neqeroorfigineqassanersoq
imaluunniit pinngitsoorani misilitsinnermi misilitseqataannginnissaminik neqeroorfigineqassanersoq. Atuartut
misilitsinnermut nalunaarutigineqassapput.⁸

Sanioqqutsinerit decembarip qaammataani allakkatigut uppersarsarneqassapput.

Atuarfik atortussanik immikkut suliaasunik inniminniissaguni atuartut allat atuarfimmi misilitsinnernut nalunaa-
rutigineqartarneri assigalugit inniminniissaaq.

Atuarfiup misilitsinnerit allaanerusut periarfissaasorigunigit misileraanissaminik qinnuteqassaaq.⁹

Atuarsimanermut uppersarsaat

Uppersarsaatit misilitsinnermut nalunaarut naapertorlugu tunniunneqassapput, taakkualu immikkut atugaqar-
luni misilitsinneq pillugu paasissutissanik imaqqassanngillat.

Atuartup atuarfimmi 10. klassimi misilitsinnermut uppersarsaataani allaqqassaaq, atuartoq misilitsinnermi
imaluunniit atuartitsissutip immikkoortuini misilitsiffiusussani ataatsimi arlaqartuniluunniit misilitsittussaajun-
naarsinneqarnerisooq. Qupperneq 2 takuuk.

⁷ Atuarfik pillugu inatsimmi § 16, 1) aamma § 38.

⁸ Misilitsinnermut nalunaarummi kap. 2

⁹ Misilitsinnermut nalunaarummi kap. 10

Ilanngussaq 1 – Malittarisassat tunngaviusut

1. Atuarfik pillugu inatsit (Inats.inats.):
Atuarfik pillugu Inatsisartut inatsississaattut siunnersuut nr. 15, 3. December 2012-imeersoq
2. Naliliineq uppersaasiinerlu pillugit nalunaarut:
Atuarfimmi naliliisarneq uppersaasiortarnerlu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaaruaat nr. 2, 9. januar 2009-meersoq
3. Misilitsinneq pillugu nalunaarut:
Meeqqat atuarfianni inaarutaasumik naliliineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 3, 9. januar 2009-meersoq
4. Immikkut atuartitaaneq pillugu nalunaarut:
Meeqqat atuarfianni immikkut atuartitsisarneq aamma allamik immikkut ittumik perorsaanikkut ikior-siisarneq pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 21, 8. december 2017-imeersoq

Inatsit nalunaarutillu nassaassaapput, uani: <http://inatsisit.gl/>

Ilanngussaq 2 – Allattariarsorluni misilitsinnerit

Atuarfimmi allattariarsorluni misilitsinnerit immikkut ittumik piareersaateqarnissamut ingerlatsinissamullu pe-riarfissatuani allaaserineqarput. Atuarfiup pisortaata ikiuutissanut ataasiakkaanut ilitersuutip innersuussin-gerinnera eqqumaffigissavaa, soorlu CD-ORD-i AppWriteriluunniit, taamaallaalli ikiuutit atuuffii, soorlu atuffassi-sinnaassusaat oqaatsinulluunniit siunnersuuteqarsinnaasusaat isiginiarneqassapput.

Programmit soorlu Martha, Atuffat.gl assigisaallu, nunatsinni atugaasut, qarasaasiami ikkussimassapput aam-malu atuartitsinermit atorineqassallutik.

Piffissaliussat deadlinellu pillugit misilitsinnerit ingerlannissaannut ukiumut pilersaarut takuuk. Misilitsittussaa-junnaarnermut tunngaviusut allaatigineri atortullu immikkut ittut inniminneri qinnuteqaammut ilanngul-lugit nassinneqassapput.

1. Misilitsinnerup aamma/imaluunniit piareersarnermut piffissaliussap sivitsornera

Skemami tulluuttumi piffissaliussat sivisunerpaamik piffissaliinissamut siunnersuutitut paasineqassapput. Siun-nersuutit qaangerlugit piffissamik sivitsuinerit misilitsinnerit ilikkagassat qaffasissusiinik ajornerulersitsin-naapput.

Atuartut ataasiakkaat piginnaanikillinerisa naliliiffiginerigut piffissaliussat sivitsorneqassapput. Atuartup pisari-aqartitsinera sinnerlugu misilitsinnissamut piffissaliisoqartariaqanngilaq, atuartullu ukkassinnaanera, naammassisaqarsinnaanera atugarissaarnissaalu eqqarsaatigineqassapput.

Allattariarsorluni misilitsinnerit:

Atuartitsissut	Misilitsinneq	Misilitsinnermut piffissap si-vitsorneqarnera
Kalaallit oqaasii	Piginnaasatigut misilitsinneq	Annerpaamik 30 minutsit
	Allattariarsorluni misilitsinneq oqaloqatigiinnertalik	Annerpaamik 60 minutsit
Qallunaat oqaasii	Piginnaasatigut misilitsinneq	Annerpaamik 20 minutsit
	Allattariarsorluni misilitsinneq oqaloqatigiinnertalik	Annerpaamik 40 minutsit
Tuluut oqaasii	Piginnaasatigut misilitsinneq	Annerpaamik 20 minutsit
	Allattariarsorluni misilitsinneq oqaloqatigiinnertalik	Annerpaamik 40 minutsit
Matematikki	Piginnaasatigut misilitsinneq	Annerpaamik 15 minutsit
	Kisitassat eqqarsaatigisariallit	Annerpaamik 60 minutsit

Pinngortitalerineq	Allattariarsorluni misilitsinneq	Annerpaamik 20 minutsit
Inuiaqatigiilerineq	Allattariarsorluni misilitsinneq	Annerpaamik 20 minutsit
Upperisalerineq isumalioq-qissaarnerlu	Allattariarsorluni misilitsinneq	Annerpaamik 20 minutsit

2. Unitsiarneq

Allattariarsorluni misilitsinnermi unikkallartoqarsinnaanera akuerineqarsinnaavoq. Piffissat unikkallarfiussat sivilissusissaat aalajangersagaangilaq, misilitsinnerilli ataasiakkaat ullormi aallartiffimmini naammasineqassapput. Unikkallartoqarnerani atuortoq nakkutigineqartussaavoq, aamma misilitsiffiusut marluk akornanni unikkallartoqarnerani, soorlu piginnaasanik misilitsinnermi (atuaalluni misilitsinnerup oqaatsinillu atuisinnaanermik misilitsinnerup akornanni) imaluunniit pinngortitalerinnermi atuartsissutit misilitsiffiusut akornanni.

Misilitsinnermi unikkallarnerit, misilitsinnerup piareersarnerullu sivitsorneri ataqatigiisneqarsinnaapput.

3. IT-mik ikiutinik misiliineq

Atuarfiup pisortaata atuartup IT-mik ikiutigisaasa atorsinnaassusaat qulakkiissavaa.

4. Pdf-fiilit pissarsiarineqarsinnaasut

Piginnaasatigit misilitsissutit suliaasallu allat assigiissakkat pdf-fiilinngorlugit suliaasinnaapput, taakkualu atuartumit immikkut atugaqarluni misilitsittumit atorineqarsinnaassallutik. Atuartup IT-mik ikiutai pdf-fiilini atorineqarsinnaapput.

5. Manusi

Atuartsut ataatsimut ilisimatinneqassagaangata atuartsut tutsarluttunut misilitsinneq sioqqullugu, ingerlanerani kingornatigullu manusit atorineqartussat piniarneqarsinnaapput. Siullertulluunniit atuarfiup tusilartup oqalutseqarnissaa aqutsisoqarfimmu qinnutigisinnaavaa.

6. Misilitsissutit allatut isikkullit

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup 10. klassimi allattariarsorluni misilitsinnermi misilitsissutissat immikkut ittut suliaritissinnaavai.

Misilitsissutissat atuartsut immikkut suliaasussat atuarfiup inniminnerinnaavai. Tulliuttumi misilitsissutissat immikkut ittut suuneri nassuarneqassapput. Misilitsinnerup sanioqqunneqarnissaata tunngavia oqaaseqarfigineqassaaq, misilitsinnerlu inniminnerneqarpat/nalunaarutigineqarpat ilanngullugu nassiuqqunneqassalluni.

7. Misilitsissutit allatut qalipaattillit

Misilitsissutit, ulluinnarni atuartsinnermi atuartsut sungiusimasaannit allaanerusumik qalipaattillit, atuarfiup aqutsisoqarfimmu piniarsinnaavai.

8. Angisuunngorlugit naqitat

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup misilitsissutissat, atuartsut ulluinnarni atuartsinnermi sungiusimasaatut angissuseqartut, suliarisinnaavai. Atuartsut misilitsinnera aallartissaaq, atuartsut misilitsissutissanik angisuunngorlugit suliaasunik tigusineraniit.

Pingaartuavoq misilitsissutissat nalinginnaasumik angissusillit ilanngullugit atuartsut tunniunnissaat. Misilitsissutissani uuttortaanerit sungiusarneqassapputa misilitsissutissani allanngugaangitsuni suliarineqassapput.

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup atuarfiit allattariarsorluni misilitsissutissanik angisuunngortitsineranni ikiorsinnaavai. Misilitsissutissanik angisuunngortitanik inniminniineq atuartsut isiginiarnermut siunnersortaa aqqutigalugu ingerlatinneqassaaq.

Atuarfiup atuartup isiginiarnermut siunnersortaaqanoq annertutigisumik atuartup angisuunngortitsinissaa pillugu isumasiussavaa.

Isiginiarnermut siunnersortip misilitsissutissaq angisuunngortitaq akueralugu atuarfimmumut inassutigissavaa, isumaqatigiissullu atuarfiup ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmumut nassiutissavaa. Mail nassiussaqaq paasissutissanik ukuninnga imaqaassaaq:

- Atuarfiup aqqa, atuarfiup normua adressialu
- Atuartup aqqa inuullu normua
- Klassip taaguutaa
- Misilitsissutip taaguutaa qaffasissusaalu
- Naqinnerit qanoq angitigissanersut
- Mailimut qulequtsiullugu allanneqaassaaq: "Misilitsissummik allisitsineq"

9. Kalaallit qallunaallu oqaasiini kukkunersiornermi taajuilluni atuffassineq

Kalaallit qallunaallu oqaasiini kukkunersiornermi suliassap atuartumut taajuilluni atuarneqarsinnaanera akuerineqarsinnaavoq. Kalaallit qallunaallu oqaasiini ilinniartitsisoq taajuilluni atuartuussappat, taava atuartup misilitsinnera klassip nalinginnaasumik misilitsinneranik ingerlaannartumik nangitsinertut aallartissaaq. Klassip sinneranut misilitsissummik taajuilluni atuffassinerup ingerlanerani atuartoq nakkutigineqaassaaq.

Taajuilluni atuffassineq piffissamik pisariaqartitamik atuffiussaaq. Taajuilluni atuagassanit ataasiakkaanit inner-suusutigineqartunit ikinnerusunik atuartoqassanngilaq (ilinniartitsisumut arkimi titarnerit uingasut), taajuillunilu atuaqquusaasut marluk sinnerlugit atuarneqassanngillat.

Taajuilluni atuarneq naappat, atuartup 35 minutsit ordbogit atorlugit sulinissaminut immikkoortumilu tullermi suliassiissutinut piffisarivai. Misilitsinnerup immikkoortuani siullermi, tassa kukkunersiornermi, piffissamik sivi-suisoqarpat, taamaattoqaraangallu sivitsuinerup tamarmiusup ilaa atorneqareertarmat, misilitsinnerup immikkoortuisa aappaannut annerpaamik 15 minutsit aallaqqaataasumik sivitsuutigineqarsinnaapput.

Atuartunut ataasiakkaanut taajuilluni atuffassisoqartillugu piffissamik sivi-suisoqarsinnaavoq aammalu taajuilluni atuffassinerup ingerlanerani ordbogi atorneqarsinnaalluni. Atuartumut taajuilluni atuffassineq misilitsinnerup sivi-sorneqarneranik ilaqartinneqarpat, kukkunersiorluni misilitsinnerup immikkoortuata aappaa annerpaamik 15 minutsinik aallaqqaataasumik sivi-sorneqarsinnaavoq.

10. Kalaallit qallunaallu oqaasiini kukkunersiornermi ordbogit

Kalaallit oqaasiini kukkunersiorluni misilitsinnermi taajuilluni atuaasoqarnerani ordbogimik atuisinnaaneq akuerineqarsinnaavoq. Atuartup taajuilluni atuaanermi ordbogimik atuinissaa akuerineqarpat, taava aamma atuartup taajuilluni atuffanneqarnissaa akuerineqaassaaq.

11. Qallunaat oqaasiini kukkunersiornermi misilitsinnermilu allattariarsorluni suliama oqaatsinik siunnersuutinut programmi

Undervisningsministeriap naqinnernik ilisarsisinnaannginnermut misilitsissutaanik, imaluunniit naqinnernik ilisarsisinnaannginnermut misiliutit assigiissakkat allat atorlugit atuartut 'naqinnernik ilisarsisinnaanngitsutut' misilitsinnermi nalilerneqartut (immikkoortoq aappalaartumiittut), qallunaat oqaasiini kukkunersiorluni misilitsinnermi aamma allattariarsornermilu programmimik oqaatsinik siunnersuisartumik atuisinnaapput. Atuartut allat misilitsinnermi taakkunani programmimik oqaatsinik siunnersuisartumik atuisinnaanngillat. Kalaallit oqaasiini maannamut suli programmimik oqaatsinik siunnersuisartumik atuisoqalinngilaq.

12. Kalaallit qallunaallu oqaasiini kukkunersiorluni misilitsinnerit saniatigut misilitsinnermi allani programmi oqaatsinik siunnersuisartoq

Atuartut naqinnernik ilisarsisinnaanngitsut qallunaat oqaasiini kukkunersiorluni misilitsinnerup avataatigut misilitsinnermi allani programmi oqaatsinik siunnersuisartoq atorsinnaavaat, tamanna atuartup piginnaanikil-

lineranut taartitut atorsinnaasutut nalilerneqarpat. Atuartut naqinnernik ilisarsisinnaanermik innarluuteqanngitsut qallunaat oqaasiini kukkunersiorluni misilitsinnerup avataatigut misilitsinnerni allani programmi oqaatsinik siunnersuut atorsinnaavaat. Kalaallit oqaasiini programmimik oqaatsinik siunnersuummik peqanngilaq.

13. Kisitsissuteeraq

Matematikkimi piginnaasatigut misilitsinnermi kisitsissuteeraq atuartunut atoqqusaanngilaq. Kisitsissuteeqqat/appsit pisarineqarsinnaasut matematikkip iluani suliassat amerlasuut sularisinnaavaat. Aqutsisoqarfik isumaqarpoq, kisitsissuteeqqanik/appsinik atuinerup atuartut pisariaqartitaat sinnerlugu ikiussa-gaat, taamaammallu misilitsissutip ilikkagassatigut qaffasissusaa attanneqarsinnaassanani.

14. Atuartunut tappiitsunut kisitsissuteeraq oqaluttoq

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup atuartut tappiitsut kisitsissuteeqqamik oqaluttumik atuisinnaanerat akuersinnaavaa. Tamanna aamma matematikkimi misilitsinnermi atuuppoq.

15. Atuffassineq

Atuartup programminik atuffassissutinik digitaliusunik atuisinnaanera akuersissutigineqarsinnaavoq. Atuartup programmip atuuffii sungiusimassavai programmilu ulluinnarni atuartitsinnermi atugarissallugu.

Qanoq pisoqarnera aamma/imaluunniit pisariaqartitsineq apequtaatillugu, soorlu atuartitsissummi ilinniartitsisup aamma/imaluunniit ikiortaasup misilitsissummik atuartumut atuffassisinnaanera akuersissutigineqarsinnaavoq.

16. Scannerineq

Misilitsissutit pitsaassusaat allanngoqqunagit allattariarsorluni misilitsissutit scannerneqassanngillat. Allattariarsorluni misilitsissutit Copydanimit piginnittussaannermut aalajangersakkat malittarisassaannut ilaapput.

Atuartup misilitsissutit scannikkat, elektroniskimik atuffassissutaasinnaasut pisariaqartissappagit, atuarfiup aqutsisoqarfik fiilini scannikkanik qinnuteqarfigissavaa.

17. "Oqalunnermiit allatamut"

Atuarfiup pisortaata aqutsisoqarfimmu, atuartup misilitsiffinni ukunani akissutiminik immiussinnaanera qinnutigisinnaavaa:

- allattariarsorluni suliامي
- matematikkimi suliassani eqqarsaatigisarialinni
- atuartitsissutini naalakkersuisoqarfiup misilitsiffissatut aalajangaani allattariarsorluni misilitsinnermi, tak. misilitsinnermut nalunaarummi § 8

Immiunneqartoq tekstbehandlingsprogrammimut nuunneqassaaq atuartup allatani suliareqqissinnaammagu, atuartup programmip atuuffii sungiusimassavai programmilu ulluinnarni atuartitsinnermi atugarissallugu.

"Oqalunnermiit allatamut" immiussineq atuartunit allanit tusaaneqaqqunagu atuartut inimi allami misilitsissapput. Atuartoq misilitsinneq tamakkerlugu nakkutigineqassaaq.

"Oqalunnermiit allatamut" periarfissap atorineqarnera atuartup akissutaani paasisitsissutigineqassanngilaq.

18. Allatseqarneq

Atuartoq ajornartorsiutini patsisigalugit nammineerluni akissutiminik allassinnaanngippat, allatsimik ikiorte-qarnissaanut akuersissummik qinnuteqartoqarsinnaavoq.

Atuartoq soorlu kukkunersiorluni misilitsinnermi allannermut ikiorteqaruni, taava atuartup naqinnerit allatsiminnut taagussavai. Allattariarsorluni suliami aamma/imaluunniit matematikkimi suliasani eqqarsaatigisarialinni allatsip oqaatsit killiffilersuutillu taaneqartut allattassavai.

Atuartut allatseqarlutik misilitsittut inimi allami misilitsissapput, atuaqataasa taajuinera tusaassanngimmassuk. Misilitsinneq tamakkerlugu atuartoq allatsilu nakkutilliiso**qartinneqassapput**.

Atuartup allatseqarnera akissutaani takuneqarsinnaassanngilaq.

19. Ikiortimik ilaqarneq

Atuartoq piginnaanikillinini patsisigalugu suliasanik suliaqarsinnaanngippat, soorlu atuakkami qupperaanermik aamma/imaluunniit pappialanik nuussinermik, ikiorteqarsinnaanissaanut akuersissummik qinnuteqarto-qarsinnaavoq.

Atuartunut piginnaanikillinitik patsisigalugit ukkassisinnaanerminnik ajornartorsiuteqartunut ikiorteqarnissamut akuersissummik qinnuteqartoqarsinnaavoq. Ikiorti taanna suliasami tunniunneqartumi atuartup ukkassisinnaaneranut ikortaassaaq.

Misilitsissutissap immikkoortunut arlaqartunut agguarneqarsinnaanera qinnutigineqarsinnaavoq, tamanna atuartup suliasanik ataasiakkaanik nakkutiginnissinnaaneranut iluaqutaasinnaappat.

20. Atuartunut tappiitsunut ikiorti

Atuartoq tappiitsoq tastatur nalinginnaasoq atorlugu akissumminik allataqarpat, ikiortip atuartup kissaateqarnera malillugu oqaaseq allanneqartoq kingulleq atuarsinnaavaa, atuartup taamaalilluni sumut killinnini malinnaaffigisinnaammagu. Ikiortip atuartup kissaateqarnera naapertorlugu atuartup akissutaata tamakkerlugu nipiutumik aamma atuarsinnaavaa, atuartup kukkunini taamaalilluni iluarsinnaassammagit.

Ikiorti nakkutilliisuussanngilaq. Atuarfimmi misilitsinnerni malittarisassat nalinginnaasut malillugit nakkutilliineq ingerlanneqassaaq.

21. Tappiitsunut naqinnerit

Atuartut tappiitsunut naqinnermik Braillemik atuillutik atuarnissaminnik allannissaminnillu ilinniartitaappata, ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik attavigineqarsinnaavoq, tappiitsunut naqinnernut nuussisnaasup adressia ilanngullugu. Nuussisnaasumik taama ittumik peqarpat aqutsisoqarfiup allattariarsorluni misilitsissutip nuunneqarnissaa isumagissavaa, taamatullu atuartup akissutaata censorimit atuarneqarsinnaasunngorlugu nuunneqarnissaa isumagissallugu.

Atuartut atuffassummik elektroniskiusumik atuarsinnaapput imaluunniit atuarfik atuffassisussamik qinnuteqarsinnaavoq. Immikkut nakkutilliisoqarnissaa isumagineqassaaq, imm. 16 takuuk.

22. Ikiutit attortakkat

Ikiutit attortakat malugineqarsinnaapput, taamaalillutik tappiitsut isigiarsuttullu assaminni maluginiutiminnit sumiinnerminnik paasitineqarsinnaallutik.

Atuartup ikiutit atuartitsinnermi atortagai akuerineqaqqullugit qinnuteqartoqarsinnaavoq.

23. Nutserisarneq/Ussersorluni oqaatsit/Mund-Hånd-System (MHS)

Atuartunut tusilartunut kalaallisuumiit qallunaatuumiillu ussersornikkut nutseralutik oqaluttaasinnaasut qinnutigineqarsinnaapput. Kalaallit qallunaallu oqaasiini kukkunersiornermi ilinniartitsisup MHS-mik ussersorluniluunniit taaguilluni atuffassisinnaanera akuerineqarsinnaavoq.

Ilanngussaq 3 – Oqaluttariarsorluni misilitsinnerit

24. Piffissap misilitsiffiusup sivitsornera

Atuartoq eqqarsaatigalugu misilitsinnerup tamakkerluni sivisussusaa, misilitsinnermut nalunaarummi aalajangersagaasoq, 50 % sinnerlugu sivitsorneqarsinnaanngilaq.

Piareersarnerup misilitsinnerullu piffissaasa sivitsornissaanut atuarfiup pisortaa qinnuteqassaaq.

Skemami tulluuttumi piffissaliussat sivisunerpaaffigineqartussatut innersuutigineqartutut paasineqassapput.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnerit:

Atuartitsissut misiliteriaaserlu	Piffissaq piareersarfissaq/ piffissaq misilitsiffissaq, karakteriliineq ilanngullugu	Piffissap piareersarfissap sivitsuutaa	Piffissap misilitsiffissap sivitsuutaa
Projektopgavip saqqummiunnera	- /20-40 min.		annerpaamik 20 min.
Kalaallit oqaasii - kisimiilluni misilitsinneq	20-40 min./20-40 min.	annerpaamik 20 min.	annerpaamik 20 min.
Kalaallit oqaasii - misilitseqatigiinneq	40-60 min./20-40 min.	annerpaamik 30 min.	annerpaamik 20 min.
Qallunaat oqaasii - kisimiilluni misilitsinneq	20-40 min./20-40 min.	annerpaamik 20 min.	annerpaamik 20 min.
Qallunaat oqaasii - misilitseqatigiinneq	40-60 min./20-40 min.	annerpaamik 30 min.	annerpaamik 20 min.
Tuluit oqaasii - kisimiilluni misilitsinneq	20-40 min./20-40 min.	annerpaamik 20 min.	annerpaamik 20 min.
Tuluit oqaasii - misilitseqatigiinneq	40-60 min./20-40 min.	annerpaamik 30 min.	annerpaamik 20 min.
Allamiut oqaasiisa pingajui - kisimiilluni	20-40 min./20 min.	annerpaamik 20 min.	annerpaamik 10 min.
Matematikki - misilitsinneq A	20-40 min./20 min.	annerpaamik 20 min.	annerpaamik 10 min.
Matematikki - misilitsinneq B	- /2 timer		
Fysikki/kemi	- /2 timer		
Uumassusilerineq - misilitsinneq A	20-40 min./20 min.	annerpaamik 20 min.	annerpaamik 10 min.
Uumassusilerineq - misilitsinneq B	- /2 timer		
Pinngortitaleriffiusumik nunalerutit - misilitsinneq A	20-40 min./20 min.	annerpaamik 20 min.	annerpaamik 10 min.
Pinngortitaleriffiusumik nunalerutit - misilitsinneq B	- /2 tiimit		
Inuiaqatigiilerineq - kisimiilluni misilitsinneq	20-40 min./20-40 min.	annerpaamik 20 min.	annerpaamik 20 min.
Inuiaqatigiilerineq - misilitseqatigiinneq	40-60 min./20-40 min.	annerpaamik 30 min.	annerpaamik 20 min.
Upperisalerineq isumalioqqissaarnerlu - kisimiilluni misilitsinneq	20-40 min./20-40 min.	annerpaamik 20 min.	annerpaamik 20 min.
Upperisalerineq isumalioqqissaarnerlu - misilitseqatigiinneq	40-60 min./20-40 min.	annerpaamik 30 min.	annerpaamik 20 min.
Najukkami toqqagassat - kisimiilluni misilitsinneq	20-40 min./20-40 min.	annerpaamik 20 min.	annerpaamik 20 min.
Najukkami toqqagassat - misilitseqatigiinneq	40-80 min./40-80 min.	annerpaamik 40 min.	annerpaamik 40 min.

25. Misilitseqatigiinneq kisimiilluni misilitsinnertut

Misilitsiffinni misilitseqatigiilluni ingerlanneqarsinnaasuni atuartup kisimiilluni misilitsinnissani toqqarsinnaavaa. Matematikkimi, uumassusilerineri imaluunniit pinngortitaleriffiusumik nunalerutini misilitsinnermi B-mi, atuartut nerrivimmi issiaqatigiiffigisartagaanni, atuartup kisimiilluni misilitsinnissani toqqarsinnaavaa.

26. Scannerineq/immiussineq

Piffissami piareersarfimmi suliaassap allagartartaa digitalitut atuarneqarsinnaasunngorlugu scannerneqarnissaanut immiunneqarnissaanulluunniit akuersissummik qinnuteqartoqarsinnaavoq. Atuarfiup pisortaa taartaasorluunniit najuutsillugu, atuartup misilitsissutissaq piffissaalluartillugu makittariaqarparaa, oqaluttariarsorluni misilitsinnermut piareersarnissaq sioqqullugu allataq scannerluguluunniit immiunneqariissammat – atuartoq tamassumannaq ilisimatinnagu -.

27. Atuffassineq digitaliusoq

Atuartup atuffassissummik digitaliusumik atuisinnaaneranut akuersissummik qinnuteqartoqarsinnaavoq. Atuartup programmip atorsinnaanera sungiusimassavaa programmilu ulluinnarni atuartitsinnermi atugaralugu.

28. Ikiorteqarneq

Suliassiisummi ordboginik, najoqqutassanik katersanik assigisaannilluunniit atuisoqassappat ikiorteqarnissamut akuersisummi qinnuteqartoqarsinnaavoq, atuartup kissaataa malillugu oqaatsinik immikkoortunilluunniit paasisitsinnaasumik atuaasinnaasumilluunniit. Aamma ikiortip atuartup atortunik inississuinerani assigisaannilluunniit ikiuisinnaaneranut akuersisummi qinnuteqartoqarsinnaavoq. Taamatulli aaqiissuteqarnissaq sioqqullugu ikiuutaasinnaasut allat aamma isumaliutigineqassapput.

Suliakkiutigineqartumi atuartup ukkassisinnaaneranut ikiorteqarsinnaanermut akuersisummi qinnuteqartoqarsinnaavoq.

Ikiortip oqaatsimik, atuartup oqaatigisinnaanngisaanik, oqaasertaaliisarnissaanut akuersisummi qinnuteqartoqarsinnaavoq.

Atuartoq piffissami piareersarfiusumi ikiorteqarnissaminik pisariaqartitsippat, taava atuartoq ikiortilu nakkutigineqassapput.

29. Ikiuutit attortakkat

Atuartup ulluinnarni atuartitsinnermi ikiuutigisartagaasa misilitsinnermi atorsinnaaneranut akuersisummi qinnuteqartoqarsinnaavoq.

30. Nutserisoqarneq/Ussersorluni oqaatsit/Mund-Hånd-System (MHS)

30.1. Kalaallit qallunaallu oqaasii

Atuartut tusilartut nutserisoqarnissaannut kalaallisuumiit qallunaatuumiillu ussersorluni oqaatsinut nutserisinnaasumik aammalu ussersorluni oqaatsiniit kalaallisuumut qallunaatuumullu nutserisinnaasumik akuersisummi qinnuteqartoqarsinnaavoq. Censori/censorit atuartunut allanut toqqaasarneq malillugu toqqarneqassapput.

30.2. Tusilartut tusaaniarnerminnillu ajornartorsiutillit

Atuartup ulluinnarni atuartitsinnermi attaveqatigiittariaatsimik atortakkaminik atuinissaanut akuersisummi qinnuteqartoqarsinnaavoq. Allamiut oqaasiini misilitsinnermi tamanna atuutinngilaq.

Allamiut oqaasiini misilitsinnerni atuartup oqaatsit atorlugit oqaloqatigiinneq allatanik atuilluni oqaloqatigiinnermik taarsersinnaavaa.

31. Inni misilitsiffiusoq

Atuarfimmi misilitsinnerit atuarfimmi ingerlanneqartarnissaannik piumasaqaateqartoqanngilaq.

Septembari 2020

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik